

استاد سیمین دانشور

دکتر سیمین دانشور در هشتم اردیبهشت ماه سال ۱۳۰۰ خورشیدی در شیراز دیده به جهان گشود.

پدرش محمدعلی دانشور معروف به احیاء السلطنه پزشک و مادرش قمرالسلطنه حکمت مدیر هنرستان دخترانه و نقاش بود. تحصیلات ابتدایی و دبیرستان را در مدرسه انگلیسی مهرآئین شیراز به پایان برد و در سال ۱۳۱۷ برای ادامه تحصیل در رشته ادبیات فارسی به دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تهران وارد و تحصیلات خود را در رشته زبان و ادبیات فارسی پیوسته ادامه داد و در سال ۱۳۲۸ موفق به اخذ درجه دکتری شد. عنوان رساله دکتری او علم الجمال در ادبیات فارسی تا قرن هفتم بود. اساتید راهنمای رساله سیمین دانشور بدیع الزمان فروزانفر و فاطمه سیاح بودند.

وی از زنان پیشرو ایران در عرصه ادبیات معاصر ایران است. منتقدین ادبی وی را نخستین زن ایرانی می‌دانند که به شکل حرفه‌ای به داستان‌نویسی پرداخت. او نخستین اثر خود را تحت عنوان آتش خاموش که مجموعه‌ای از داستان‌های کوتاه بود، در سال ۱۳۲۷ منتشر کرد و در همین سال بود که طی سفری به شیراز با جلال آل احمد آشنا شد. این آشنایی در نهایت به ازدواج این دو نویسنده در سال ۱۳۲۹ انجامید.

برجسته‌ترین اثر داستانی سیمین رمان سووشون است که در آن به حوادث دوره پهلوی اول می‌پردازد و در واقع از زندگی خانوادگی و وقایعی که در پیرامون وی در آن زمان می‌گذشته الهام گرفته است. این اثر که به ۱۷ زبان زنده دنیا، ترجمه شده است، در سال ۱۳۴۸ و اندکی پیش از مرگ همسرش جلال آل احمد منتشر شد.

سیمین دانشور در سال ۱۳۳۱ موفق به اخذ بورس تحصیلی از دانشگاه استنفورد آمریکا شد و به مدت دو سال در رشته زیبایی‌شناسی درس خواند. او در این دانشگاه نزد بزرگان داستان‌نویسی و نمایش‌نامه‌نویسی تلمذ کرد و در این مدت دو داستان کوتاه به زبان انگلیسی نوشت که در آمریکا به چاپ رسید. دانشور پس از بازگشت به ایران در دانشکده هنرهای زیبا به تدریس پرداخت.

با بازنشسته شدن کلنل علینقی وزیر استاد گروه باستان‌شناسی که مدرس دروس تاریخ هنر بود، در سال ۱۳۳۸ سیمین دانشور، که زیبایی‌شناسی خوانده و سوابقی در تدریس تاریخ هنر داشت، جایگزین وزیر شد و به عضویت گروه باستان‌شناسی درآمد و سالیانی چند نیز مدیر این گروه آموزشی در دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تهران بود. این بانوی ادیب، با اینکه باستان‌شناس نبود اما از آنجایی عنوان گروه باستان‌شناسی در آن زمان باستان‌شناسی و تاریخ هنر بود و سیمین نیز دستی در تاریخ هنر داشت و کتبی را نیز در این زمینه ترجمه کرده بود، شاگردانی

توانایی در گروه باستان‌شناسی دانشگاه تهران، تربیت کرد که جملگی از پیشکسوتان و صاحب‌نامان سپهر باستان‌شناسی ایران هستند. از جمله این افراد می‌توان از خانم دکتر فخری دانشپورپور، دکتر یوسف مجیدزاده، دکتر صادق ملک‌شهمیرزادی، دکتر حمیده چوبک، آقای ناصر نوروززاده چگینی، آقای رجبعلی لباف خانیکی، آقای میرعابدین کابلی و بسیار بزرگان دیگر نام برد. هم بدین سبب است که نام وی را در زمره مفاخر باستان‌شناسی دانشگاه تهران آورده‌ایم.

این بانوی فرهیخته در سال ۱۳۵۸ به افتخار بازنشستگی نائل آمد و مابقی عمر را به مطالعه و نوشتن در حوزه ادبیات پرداخت. دانشور در ۱۸ اسفند سال ۱۳۹۰ بر اثر بیماری آنفولانزا و کهولت سن در تهران و در منزل شخصی‌اش خاموش شد.

پژوهشگاه میراث فرهنگی و کمیته ملی موزه‌های ایران (ایکوم)، در ۹ اردیبهشت سال ۱۳۹۶ مراسم نکوداشتی برای این ادیب، داستان‌سرا و استاد تاریخ هنر گروه باستان‌شناسی دانشگاه تهران، در موزه ملی ایران برگزار کرد و کتابی نیز در بزرگداشت وی نگاشته شد. نامش جاودان

مآخذ:

آریامنش، شاهین (۱۳۹۶)، سروسیمین، تهران: پژوهشگاه میراث فرهنگی و گردشگری

دانشنامه دانش‌گستر (۱۳۸۹)، زیر نظر: علی رامین، کامران فانی، محمدعلی سادات، تهران: موسسه علمی-فرهنگی دانش‌گستر، ذیل نام دانشور